Markó Ildikó

Dobostorta

Vasárnap délelőtt volt. Az öregotthon folyosóin alig lézengtek. A falak csendesen lélegeztek, ahogy a lakók legtöbbje is a falak mögött, puha karosszékükben hátradőlve. Tina is szunyókált még. A behúzott függönyök kizárták a szobából a kinti verőfényt, mintha idebent még mindig éjszaka volna. Elhúztam a nehéz bársonyfüggönyt az egyik ablak elől. A napfény cunamiként ömlött a szobába, végighömpölygött az antik utánzatú komód tetején felhamozott porcelánnippeken, egy széles csíkja keresztülszelte az ágyban fekvő Tina arcát, homloka közepétől az állcsúcsán meredező ősz szőrszálig. Mellkasa zavart ütemben emelgette a dunyhát, amellyel nyakától a nagylábujjáig takaródzott. Hanyatt feküdt, nyálcseppek buggyantak ki a szája sarkán. Hangosan horkolt. Ha nem ismerném gyerekkorom óta, azt hihetném, hogy valami az orrüregeibe ragadt, attól nem képes rendesen lélegezni. De így csak tapsolni kezdtem. Gyerekkoromban is így kellett őt felébreszteni. Nyögdécselve rám nyitotta csipás, vízkék szemét.

– Na, na, mivan? Mivan?

– Sóska tojással meg szilvásgombóc.

Elmosolyodott, lehunyta a szemét.

– Azt szeretem.

A háta alá csúsztattam a karomat, hogy felültessem.

Belekapaszkodott a kezembe.

– Álmodtam.

– Tényleg? – Két díszpárnát gyömöszöltem a háta mögé. – És mit álmodtál?

Összehúzott szemöldökkel próbálta felidézni az álmát.

– Szénabálák… Gyerekek…. Talán ti voltatok azok… Nem tudom.

Az éjjeliszekrényén sötétvörös borítójú könyv hevert az olvasószemüvege mellett.

Felemeltem.

„ A kerekasztal lovagjai – avagy hogyan is történt a beavatás ”

– Márk itt járt?

Tina a könyvre sandított.

– Az öcséd azt hiszi, hogy engem érdekel a Szent Grál. Tavaly egyszer éppen akkor állított be, amikor arról ment egy film a tévében.

Unalmas volt, de tetszett az egyik szereplő rekedt baritonja. Szeretem, ha egy férfinak mély a hangja.

Az nem lepett meg, hogy a hibbant öcsém az első keze ügyébe került könyvet vette meg Tina kilencvenedik születésnapjára, az viszont igen, hogy itt járt.

– Nem is tudtam, hogy Márk a városban van.

– Na, szép! – köhécselt.

Hatvan éves koráig heves láncdohányos volt. Akkor mondták neki az orvosok, hogy ha nem teszi le a cigarettát, legfeljebb öt éve marad. Tina eltökélte, hogy legalább száz évig fog élni. Lemondott a cigiről, de a köhögéstől nem tudott megszabadulni.

– Soha nem tudom, hogy az öcsém mere jár – mondtam. – Hol Németországban, hol Angliában… Legutóbb Marokkóból posztolt a facebookra. Amikor meg írok neki, alig válaszol. – Nem akartam elszomorítani fogadott anyánkat azzal, hogy az öcsém két éve egyáltalán nem válaszol az üzeneteimre. Fogalmam sincs, mi lehet vele.

Tina felsóhajtott, nyögdécselve az ablak felé fordult.

– Zsivány időt kaptunk így ősz végére. – Kint hétágra sütött a nap, de erős szél fújt, kegyetlenül cibálta az ablak előtti tölgyfa ágait. – Bármikor kitörhet a vihar…

Szerencséje van ezzel a szobával. Az épület másik szárnyának ablakai a forgalmas utcára néznek. Itt viszont nem kell a robajló világ hangjára ébrednie, és az izgatott fiatalság kábult zajával nyugovóra térnie. Ha fonott karosszékében olvasgat az ablakpárkánynál, nem vonja el a figyelmét, hogy mi zajlik odakint – abban a világban, amihez neki már szinte semmi köze.

– Lehet, hogy mégis rólatok álmodtam – pillantott felém. – Amikor kicsik voltatok, úgy hasonlítottatok, mint két tojás. Mindenki azt hitte, hogy ikrek vagytok.

Nekem is beugrik egy emlék: felkötöttem a hajamat, és fiúruhába öltöztem, hogy csatlakozzam az öcsémhez a húsvéti locsoláskor. Majdnem mindenkit sikerült beugratni a jelmezemmel. Még nem volt mellem, és a hangom sem volt különösebben vékony.

– Ma már alig hasonlítunk – mondtam.

Megpróbáltam visszaidézni, mikor is láttam az öcsémet legutóbb. Márk állandóan utazott, az utazások más embert faragtak belőle. Olyan embert, aki az új élmények hatására cenzúrázta a múltját, a családját, a régi barátait és egyáltalán mindent, ami akár csak pár éve történt vele. A sok munkahely, a rengeteg ember, akikkel találkozott, a különböző országok és kultúrák zamatos ízei minden mást kiszorítottak a fejéből.

Mintha nem lenne elég tárhely az agyában, a régi fájlokat törölnie kellett, hogy helyet adjon az újaknak.

Lehet, hogy az öcsém számára már én is egy ilyen törölt fájl vagyok?

– Két napja járt itt – válaszolt az első kérdésemre Tina.

Nem voltam biztos benne, hogy jól emlékszik-e. Lehetett fél év is az a két nap. Az én látogatásaim se gyakoriak, de legalább kéthetente igyekszem elszakadni a munkámtól, és levezetni százhúsz kilométert, hogy fogadott anyámmal láthassuk egymást. A minap beszéltünk telefonon. Akkor nem említette, hogy Márk nála járt volna. Gombóc szorult a torkomba. Az öcsém nekem még egy sms–t vagy egy facebook üzenetet sem volt képes küldeni arról, hogy itthon van, Tinát mégis meglátogatta? Márk ötéves volt, én már a hatot is betöltöttem, amikor a vér szerinti édesanyánk elhagyott bennünket. Apánkról soha nem tudtunk semmit. Anyánk nagynénje, Tina vett magához minket. Tizenhat éves lehettem, amikor meghalt a férje. Tina akkor még jó karban lévő, csinos asszonynak számított, mégsem ment újra férjhez, Lars képe máig ott pihen a komód porcelánnipjjei között, egy cirádás keretben. Lars amerikai volt. Ő tanított meg minket folyékonyan beszélni angolul. Osztálytársaink körmüket rágva szenvedtek a nyelvtani teszteknél, és hibás kiejtéssel dadogtak, mi már régen hibátlan amerikai angollal diskuráltunk. Annak ellenére, hogy odaadó gondoskodással, minden erejét és figyelmét ránk pazarolva nevelt bennünket, Tina imádott egyedül lenni. Néha arról álmodozott, milyen remek lesz, ha majd nyugdíjba mehet, nem kell semmivel foglalkoznia, kedvére merenghet az élet értelmén, egy csendes szobában olvasgatva Jane Austint vagy Goethét. Nem félt az öregségtől. Úgy emlegette, mint valami régóta vágyott krémes süteményt.

– Dobostorta! – mondogatta. – Olyan lesz az az idő! Belül lágy és édes, mint az emlékezés, míg a teteje kemény, mint az elkopott ízületek…

Számomra abszurdnak tűnt az öregség utáni sóvárgása. Engem rémít az idő múlása. Lehet, hogy azért, mert túlságosan szeretek sportolni. Futni, teniszezni, úszni, táncolni, mindegy. Mi lesz, ha már nem tudom úgy használni a testemet, ahogyan szeretném?

Tina mostanra megkapta a maga dobostortáját.

Nemigen bánja, hogy az idő csontsoványra faragta. Az se boszszantja, hogy rajtam kívül szinte senki nem látogatja. Ismerősei, rokonai, barátai rég elmentek már. Csak mi maradtunk neki. Én és az öcsém.

– És hogy van Márk? – kérdeztem.

– Sokat utazik! Van valami kis barátnője. Spanyol!

Ezen nem lepődtem meg túlságosan. Márkot mindig vonzották a spanyolok, a nyelvet már az általános iskolás évei alatt megtanulta.

– A lány is vele volt? – Próbáltam elképzelni egy virágmintás ruhában csacsogó kreol kiscsajt, aki valahol Barcelona külvárosában született, falun nevelkedett, de nagyvárosi iskolába járt, így a vidékiek természetes frissessége és jókedve mellől nem hiányzik belőle a nagyvárosiak magabiztos kiállása és kimért viselkedése sem.

Tina megrázta a fejét.

– Csak képet mutatott róla a telefonján! Mozgóképet! – csillant a szeme. – A tengerparton voltak, Va–len–ciá–ban. – Az utolsó szót ízlelgetve, tagoltan ejtette ki, mintha valami fontos és nem mindennapi helyről lenne szó.

Felálltam az ágy mellől, hogy elővegyem a táskámból a sarki kifőzdében vásárolt, még meleg ebédjét.

– És mi van ott Va–len–ci–ában? – Műanyag dobozában tálaltam a kedvenc sóskafőzeléket.

– Semmi nincs ott! – nevetett. – Csak homok meg víz meg sok ember.

Nem beszéltünk tovább, amíg megettem. Mindketten Valenciára gondoltunk. Megint beugrott egy emlék, amikor ő és Lars elvittek minket Madridba, és nekem az volt a nagy szívfájdalmam, hogy végre nyaralunk, és mégsem láthatom a tengert. Órákig sírtam, mikor megértettem, hogy Madridban nem lesz fürdés meg hullámokon lebegés. Öt gombóc fagylalt és egy kalandparki látogatás volt a nyugalmam ára, de még ez sem tudta teljesen elsimítani a ráncokat, amik olyankor jelennek meg egy gyerek arcán, ha valami mélyen bántja.

Tina arcán kismúltak a ráncok, amíg evett. Minden falatot úgy ízlelgetett, mintha életében először kósolgatná imádott sóskafőzelékét. Az udvarról hangos berregés hangja szűrődött a szobába, egy házimunkás nyírta odakint a füvet. Ezt itt mindig vasárnap délelőttre időzítik, ezért is szerettem Tinát ilyenkor látogatni. A fűnyírás nem tart sokáig, és utána remek dolog sétálgatni a frissen nyírt pázsit illatával körbelengett udvaron.

– Még nincs ebédidő! – Tina éppen lenyelte az utolsó kanál főzeléket is, amikor az ajtóban megjelent a frissen mosott, élére vasalt, fehér egyenruhában feszítő, szigorú arcú nővér.

– Nincs! – Tina rekedten kuncogott.

Jókedve ragadós volt, én is felnevettem.

Hangosan kacagtunk.

– Nagyon jól tudja, Tina, hogy mennyire fontos betartani a kialakított rutint! – hadarta a szoros kontyba csavart hajú, közképkorú nővér, miközben az ágy másik oldalához viharzott, lerakta a tálcán hozott nagy pohár vizet és Tina gyógyszeres dobozát az éjjeliszekrényre, majd mintha lenne egy bizonyos szabályszerű módja a párnák elrendezésének, baljával megragadta Tina csontos, vékony karját, előrehúzta őt, míg a másik kezével kivette a háta mögé gyömöszölt díszpárnákat. – Ezeknek a fotelban van a helye! – harsogta. – Különösen a maga korában fontos a rendet betartani, Tina! – Éles pillantást vetett rám, a bűntársra. Én elfelejtettem levakarni az előbbi mosolyt az arcomról, úgy tűnhetem, mint aki remekül szórakozik az ő bosszúságán. – Maga is pontosan tudhatná ezt kedves, kedves...

– Laura – segítettem ki. – Egyébként én is úgy gondolom, ahogyan Tina. Az ember akkor egyen, amikor éhes. – De azért a szilvásgombócokat tartalmazó dobozt visszatettem a táskámba, mielőtt a szabályzat kontyos őrének eszébe jutna, hogy elvegye őket. Korábban előfordult, hogy egy másik kontyos elkobozta a Tinának hozott ételt, és minden előzetes figyelmeztetés nélkül a szemétbe kaparta, azt állítván, hogy Tinának az ilyesmit már nem bírja a gyomra.

– Maga az unoka? – kérdezte most ez a kontyos.

Gyanakodva méregetett, talán abban a reményben, hogy ha nem közeli rokon vagyok, akkor jogszerűen kizavarhat a szobából.

– Nem, én a lánya vagyok.

– A lánya? – vonta fel szedett szemöldökét, de végül mégse kezde firtatni, miképpen lehet egy kilencvenéves asszonynak harmincéves lánya. – És senki nem mondta eddig magának, hogy tizenkettő harminckor van közös étkezés a kantinban? – kérdezte, miközben lenyelette Tinával a gyógyszereit, és az utolsó cseppig megitatta vele a nagy pohár vizet. – Az ételt az egyéni szükségletek szerint szolgáljuk fel – folytatta kéretlen oktatásomat. – Cukorbetegnek cukor nélkül, magas vérnyomásosnak sótlanul, fogatlanoknak pépesen. Mindenkinek úgy, ahogy elő van írva. Ide csak előzetes engedéllyel lehet idegen ételt behozni.

– A sóska kedvence.

Fagyosan bólintott.

– Tudom. De máskor akkor se tegyen ilyet! – Az ajtóból még visszaszólt. – Harminc perc múlva ebéd a kantinban, Tina. Látogatók nem csatlakozhatnak – pillantott rám, ahogy diadalmasan elvonult.

Tina felsóhajtott.

– Most mondd meg! Tiszta szívből kívántam, bárcsak lecserélnék az előző cerberust, erre megkapom ezt. Na, mindegy. Azt mondjad inkább, mikor lesz az esküvőtök?

Lenéztem a padlóra, mintha valami érdekes volna ott. Nem akartam megmondani neki, hogy Jonassal felbontottuk az eljegyzésünket. Nem akartam olyan hírrel terhelni, ami elszomorítaná. Hadd élje az utolsó éveit olyan derűs nyugalomban, ahogyan elképzelte annak idején.

– Majd májusban! – feleltem.

Zavaromban megforgattam a kis gyémántberakásos gyűrűmet az ujjamon. Ragaszkodtam ahhoz a gyűrűhöz, annak ellenére, hogy éles késdöfést éreztem a mellkasomban, valahányszor rátévedt a tekintetem.

– Még nem tűztük ki az időpontot. – Felálltam. – Kiszelőztessek?

Tinát persze nem lehet becsapni, még vénségére sem.

– Talált magának másikat? Vagy te találkoztál valakivel?

Kinyitottam az ablakot, beleszagoltam a frissen vágott fű édes illatába.

– Mindkettőnknek más az elképzelése bizonyos dolgokról.

– Miféle dolgokról?

Hol béreljünk új lakást, hová menjünk vacsorázni, kinek üzengetsz egyfolytában, miért végzel minden nap olyan későn, minek dolgozol annyit, miért nem tudunk együtt reggelizni, miért nekem kell állandóan takarítani, miért nem járunk együtt soha sehova, miért nem szexeltünk már két hete…

– Apróságokról…

– Az nem baj. Majd meglátjátok. Néha szükséges egy kicsit eltávolodni egymástól, hogy aztán édes legyen a kibékülés.

Még mindig nem voltam képes elfordulni az ablaktól.

– Vagy lesz belőle egy szép barátság, idővel, ha elmúlt a fájdalom – mondta. – Te meg találsz magadnak valaki mást. Olyat, mint nekem volt Lars.

Visszafordultam.

Lars fiatalkori fényképe nevetősen kacsintott felém a komódról.

Tina nem faggatott tovább.

Közömbös dolgokról fecserésztünk, pedig nekem hol a vőlegényemen járt az eszem, hol az öcsémre gondoltam, aki nem tartja fontosnak, hogy tudassa velem, ha a közelemben jár.

Ebédidőben Tina eltűnt egy órácskára, hogy ne haragítsuk magunkra végérvényesen a fontoskodó cerberusát. Délutánra elállt a szél, a fűszagú udvaron töltöttük a nap második felét. Titokban megettük a szilvásgombócot is.

– Lassan haza kell mennem – mondtam neki. – Holnap fontos prezentációt tartok a legújabb termékről, amit a cégünk ebben a hónapban dobott piacra. Muszáj kipihennem magam.

Búcsúzóul megsimította a vállamat.

– Ne aggódj az öcséd miatt. Érzem, hogy nemsokára találkozni fogtok.

Másnap, alig fél órával a sikeres prezentációm után telefonhívást kaptam.

A cerberus volt az.

– Sajnálattal kell közölnöm, hogy anyukája az éjjel elbúcsúzott tőlünk. A temetésről majd értesítjük önt és az öccsét.

Tinának megint igaza volt.

Ha máskor nem, a temetésén az öcsémmel biztosan összefutunk.